Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru judecător: A.Sandu
Dosarul nr. 2a-1128/23
2-22097725-02-2a-24032023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

30 mai 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecători Dorin Dulghieru și Ala Malîi
Grefier Grigoriev Alen

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 decembrie 2022, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui ***** cu privire la evacuarea din locuința fără acordarea altui spațiu locativ,-

c o n s t a t ă:

Circumstanțele cauzei:

La 06.07.2022 ***** a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la evacuarea din locuința fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea acțiunii a indicat că, pentru confirmarea încheierii și garantării executării contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil teren pentru construcții, cu nr. cadastral *****, cu S- de 0,0299 ha, casă de locuit individuală, cu nr. cadastral *****.01 cu S- 65,7 m.p., amplasată ***** com. ***** str. *****, de către ***** a fost transmisă suma de 3000 euro cu titlu de arvună din suma totală de 45000 euro.

Invocă că premergător 2 luni înaintea întocmirii recipisei nominalizate, bunul imobil menționat s-a predat de facto pârâtului ***** pentru instalarea acestuia în bun cu membrii familiei. ***** prin recipisa din 18.01.2020, scrisă personal de acesta, a garantat executarea obligației pecuniare, și anume datoria de 42000 euro pentru casa de locuit din str. ***** com. Băcioi până la data de 31.01.2020, în caz contrar s-a obligat să elibereze casa.

Menționează că ***** manifestă un comportament defectuos în raport cu

proprietarul imobilului menționat, prin neexecutare a obligațiilor pecuniare asumate.

Invocă că la data de 05.10.2021 personal i-a solicitat eliberarea casei de locuit din str. *****, com. *****, în termen de 5 zile, însă fără succes.

Consideră că ***** îi încalcă dreptul de proprietate și este justificat în solicitarea evacuării acestuia împreună cu membrii familiei din imobilul menționat.

Cere reclamantul ***** evacuarea silită a lui ***** împreună cu toți membrii familiei sale, cu eventualele persoane care locuiesc cu acesta, precum și împreună cu bunurile sale din bunul imobil teren pentru construcții cu nr. cadastral *****, cu S- de 0,0299 ha, casă de locuit individuală, cu nr. cadastral *****.01 cu S- 65,7 m.p., amplasată ***** com. ***** str. ***** și încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a cheltuielilor de judecată suportate.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 decembrie 2022, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui ***** cu privire la evacuarea din locuința fără acordarea altui spațiu locativ. S-a evacuat ***** împreună cu toți membrii familiei și/sau cu persoanele care locuiesc cu acesta din imobilul nr. 54 situat ***** com. ***** s. ***** str. Grigore Vieru, cu nr. cadastral ***** care îi aparține cu drept de proprietate lui *****, fără acordarea altui spațiu locativ. S-a încasat de la *****, în beneficiul lui ***** cheltuielile de judecată rezultate din plata taxei de stat în mărime de 100 lei.

Solicitarea apelantului şi termenul de declarare a apelului:

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, ***** a declarat apel (nemotivat) asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 decembrie 2022.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de *****. S-a comunicat apelantului ***** despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii achitării taxei de stat în mărime de 75 lei, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de 10 zile de la data comunicării prezentei încheieri. S-a explicat părții apelante că în cazul în care nu va lichida neajunsurile statuate în prezenta încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă şi împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare.

Ulterior, la 10 mai 2023 ***** a depus cerere de apel motivată solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 15 decembrie 2022, cu remiterea cauzei la rejudecare din motiv că cauza a fost examinată în lipsa sa.

Prin încheierea instanței de apel din 18 mai 2023, s-a acceptat pentru examinare cererea de apel declarată de *****, fiind intentată procedura în apel.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea apelului apelantul ***** a indicat că, la adoptarea hotărîrii, instanța de fond eronat a concluzionat că argumentele invocate de către reclamant sunt fondate, așa cum nu sunt demonstrate prin probe concludente, care ar confirma afirmațiile aduse întru susținerea cererii de chemare în judecată, ci au doar un caracter declarativ, fiind lipsit de orice suport juridic, deoarece principala probă.

Totodată, apelantul a invocat faptul că la examinarea cauzei în instanța de fond a fost încălcată procedura, or, cauza a fost examinată în lipsa sa și în lipsa citării legale a dînsului.

În ședința instanței de apel apelantul *****, a susținut cererea de apel înaintată, reiterînd motivele de fapt și de drept indicate în aceasta.

Reprezentantul intimatului ***** avocat Chișcă Maxim, a solicitat respingerea cererii de apel, cu menținere hotărîrii primei instanțe pe care o consideră legală și întemeiată.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces şi a materialelor din dosar în coroborare cu cadrul legal pertinent aplicabil, Colegiul consideră apelul declarat întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de fond și trimiterea pricinii spre rejudecare în primă instanță, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 385 lit. d) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanţe şi să trimită pricina spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art. 388 alin. (1) lit. d) şi lit. i) Cod de procedură civilă.

Conform prevederilor art. 388 alin. (1) lit. d) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Potrivit prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească

circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform dispozițiilor art.373 alin.(1), (2) și (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul a constatat că ***** a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** prin care a solicitat evacuarea din locuința fără acordarea altui spațiu locativ.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, instanța prin hotărârea din 15 decembrie 2022, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui ***** cu privire la evacuarea din locuința fără acordarea altui spațiu locativ. S-a evacuat ***** împreună cu toți membrii familiei și/sau cu persoanele care locuiesc cu acesta din imobilul nr. 54 situat ***** com. ***** s. ***** str. Grigore Vieru, cu nr. cadastral ***** care îi aparține cu drept de proprietate lui *****, fără acordarea altui spațiu locativ. S-a încasat de la *****, în beneficiul lui ***** cheltuielile de judecată rezultate din plata taxei de stat în mărime de 100 lei.

În corespundere cu art. 102 CPC, instanţa înştiinţează prin citaţie participanţii la proces, martorii, experţii, specialiştii şi interpreţii privitor la locul, data şi ora şedinţei de judecată sau la locul, data şi ora efectuării unor acte de procedură. Citaţiile şi înştiinţările se înmânează participanţilor la proces, martorilor, experţilor, specialiştilor, interpreţilor astfel încât aceştia să se poată pregăti de proces şi să se prezinte la timp în faţa instanţei. Citaţia se înmânează părţii cu cel puţin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreţia instanţei. Citaţia sau înştiinţarea se trimite la adresa menţionată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuieşte la adresa

comunicată instanţei, citaţia sau înştiinţarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

În conformitate art. 103 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, în citaţie şi înştiinţare se indică locul, data şi ora prezentării.

În temeiul art. 105 CPC, citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmânează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei. Citaţia sau înştiinţarea se expediază autorităţilor publice, persoanelor juridice de drept privat şi avocaţilor prin telefax, poşta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea şi confirmarea primirii acestor acte. Citaţia sau înştiinţarea poate fi transmisă persoanelor fizice prin telefax, poşta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea şi confirmarea primirii acestor acte doar la solicitarea persoanelor în cauză.

Prin prisma prevederilor art. 105 alin. (5) CPC, Colegiul reține că prin citare legală se subînţelege că citaţia sau înștiințarea despre ora, data şi locul ședinței de judecată a fost înmânată persoanei personal contra semnătură pe cotor, ori altei persoane pentru a înmâna citația în condițiile art. 105 alin. (6) CPC.

În acest context Completul judiciar a reținut că, conform materialelor dosarului ***** a fost citat la adresa mun.Chişinău, com.*****, str.*****, 54, citație care nu a fost recepționată de pârât, fiind restituită cu mențiunea „nerecepționat”.

La fel, potrivit materialelor cauzei se atestă, că ulterior acestei acțiuni instanța de fond a purces la citarea publică a acestuia.

Mai mult decît atît, din materialele cauzei rezultă că apelantul/pîrît ***** la data de 12.12.2022 și respectiv la 15 decembrie 2022 a solicitat instanței de fond amînarea ședinței de judecată din motiv de boală, însă instanța a lăsat fără examinare cererile respective, fapt ce duce la încălcarea dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6§1 CEDO trebuie interpretat în lumina principiului supremației dreptului, care presupune existenţa unei căi legale efective care să permită revendicarea drepturilor civile (Beles şi alţii împotriva Republicii Cehe, pct. 49). Fiecare justițiabil are dreptul să prezinte în faţa unei instanţe orice contestaţie referitoare la „drepturile şi obligaţiile sale cu caracter civil”.

Or, art. 6§1consacră „dreptul la instanţă”, între care dreptul de acces, şi anume dreptul de a sesiza instanţa în materie civilă, constituie un aspect (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 36). Fiecărei părţi trebuie să i se ofere o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza în condiţiile care să nu o situeze într-o situaţie de net dezavantaj faţă de partea adversă.

Totodată, Colegiul reține că concluzia primei instanţe cu privire la faptul că pîrîtul a fost citat legal, prin aviz public, este greşită, avînd în vedere că în

conformitate cu prevederile art.108 alin.(l) CPC, înştiinţarea prin aviz public este pertinentă doar dacă locul de aflare a pârâtei nu este cunoscut, iar reclamantul dă asigurări că deşi a tăcut tot posibilul, nu a reuşit să afle domiciliul acestuia.

Or, la materialele cauzei nu se regăsește nici un înscris care să ateste că locul de aflare a destinatarului nu este cunoscut, conform art. 105 alin. (8) CPC, care stabileşte că dacă locul de aflare a destinatarului nu este cunoscut, faptul se consemnează în citaţie sau înştiinţare, precum şi sursa de informaţie, data şi ora.

În asemenea condiții și totodată nesoluționînd cererile cu privire la amînarea ședinței de judecată și examinînd cauza în defavoarea pîrîtului/apelant *****, instanța de fond a încălcat principiul contradictorialității și a dreptului acestora de a beneficia de un proces corect și echitabil, lipsindu-l de posibilitatea formulării, argumentării și demonstrării corectitudinii poziției în proces, lipsind-l de posibilitatea apărării și utilizării drepturilor procedurale, inclusiv de a înainta acțiune reconvențională, ș.a., ceea ce constituie o încălcare esențială a normelor de drept procedural și reprezintă un temei necondiționat de casare a hotărârii, prevăzut la art. 388 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de judecată urma să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecţiile formulate de pîrît, adică formulările din conţinutul hotărîrii trebuie să corespundă exigenţilor de: corectitudine, certitudine, concreteţe, deplinătate, claritate, consecutivitate, ionicii, elocventă, lipsă de rezerve (neconditionalitate), sobrietate, oficialitate si pertinentă. Or, neexpunerea certă asupra solicitărilor părților litigante ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor înserate în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, care declară că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil.

Totodată Convenţia spune că, nu se poate accepta ca o parte să transmită observații despre cealaltă parte fără posibilitatea ca aceasta să-i răspundă. Doar partea din procedură poate aprecia dacă observațiile primite de la cealaltă parte merită o reacţie (APEH Üldözötteinek Szövetsége şi alţii împotriva Ungariei, pct. 42).

În temeiul art.32 alin.(1) CPC nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență cauza respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

La caz, Colegiul învederează jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum şi de prevederile legale, de

obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea şi redactarea sentinţelor şi hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61). Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalităţii hotărârilor instanţei de judecată, jurisprudenţa CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanţei, unde funcţia unei decizii motivate este să demonstreze părţilor că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanţei, dar de asemenea o obligaţie corespunzătoare a instanţei de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a specificat, că este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părţilor să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

Din considerentele expuse şi pornind de la faptul, vicierea procedurii de citare şi înştiinţare a pârâtului despre proces şi neexaminarea cererilor depuse, face imposibilă examinarea cauzei în fond în instanţa de apel, fiind imposibilă corectarea greşelilor şi omisiunilor admise de instanţa de fond. Drept consecinţă Completul ajunge la concluzia de a admite apel declarat şi a casa integral hotărârea instanţei de fond, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanţa de fond, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanţa de fond, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei pretenţiilor din acţiune urmează să verifice cerinţele prin prisma argumentelor şi probelor atât a părţii reclamante, cât şi a părţii pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecinţă soluţia adoptată să fie certă şi coerentă.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ

d e c i d e:

Se admite cererea de apel declarată de *****.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 15 decembrie 2022, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** împotriva lui ***** despre evacuarea din locuinţa fără acordarea altui spaţiu locativ.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către ***** împotriva lui ***** despre evacuarea din locuința fără acordarea altui spațiu locativ, la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere

Judecătorii Dorin Dulghieru

Ala Malîi